

Pécsi Tudományegyetem Filozófia Doktori Iskola

7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1. B.

Iskola vezetője: Boros János DSc, egyetemi tanár, borosjanos54@gmail.com

Titkárság: Haffner-Kiss Alexandra, titkárságvezető, haffner-kiss.alexandra@pte.hu

Kutatási és Képzési Program Törzstagok, Oktatók

Pécs, 2022. január 11.

Tartalom

1. Összefoglaló statisztika és táblázat
2. Az Iskola tagjai
3. Az Iskola fő kutatási-oktatási területei
4. Az Iskola tartalmi profiljai, kutatási programjai, doktori témái
5. Az Iskola nemzetközi kapcsolatai
6. A képzés és a kutatás minőségbiztosítási elvei

1. Összefoglaló statisztika és táblázat

Törzstagok, Meghívott Tagok, Partner intézmények

Összesen 8 törzstag vagy jelölt.

Összetétel: 5 egyetemi tanár (köztük egy emeritus) 3 egyetemi docens.

Törzstagok akadémiai tudományos fokozat szerint: **Egy MTA doktor (DSc).**

Meghívott tagok: egyetemi tanárok, habilitált docensek.

Meghívott külföldi résztvevők: több, mint félszáz meghívott külföldi oktató.

A doktori iskola távozott, alapító törzstagjai voltak 2002 és 2008 közt: Nyíri Kristóf MTA tagja, Nagy Endre DSc egyetemi tanár és Orbán Jolán egyetemi tanár.

Jelmagyarázat: AK: Akadémikus, IV: Iskolavezető, M: Meghívott, T: törzstag;
DCAF: Democratic Control of Armed Forces Institute, Geneva, Switzerland, ELTE: Eötvös Loránd Tudományegyetem, GE: Gregoriána Egyetem, Róma, LMU: Ludwig-Maximilians-Universität München, MTA: Magyar Tudományos Akadémia, PTE: Pécsi Tudományegyetem, PPHF: Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola;
D: Dekonstrukció, E: Etika, EF: Elmefilozófia, ES: esztétika, EVF: evolúciófilozófia, FE: Filmesztétika, FT: Filozófiatörténet, GF: Gazdaságfilozófia, GE: Gazdaságetika, H: Hermeneutika, IE: Ismeretelmélet, JF: Jogfilozófia, K: Kant, KF: Kommunikációfilozófia, KT: kognitív tudomány, KUF: Kultúrafilozófia, L: Logika, M: Metafizika, MF: Magyar Filozófiatörténet, MÚ: Művészetfilozófia, NEV: nevelésfilozófia, NF: Neurofilozófia, NYF: Nyelvfilozófia, OE: Orvosi etika, OF: Orvosi filozófia, P: pragmatizmus, PF:

Politikafilozófia, PTE: Pécsi Tudományegyetem, TÁF: Társadalomfilozófia, TF: Tudományfilozófia, VF: Vallásfilozófia.

Törzstagok, Törzstag-jelöltek és Meghívott Tagok, Témavezetők

Név (iskola törzstagság kezdete)	Tudományos, egyetemi fokozat	Intézmény	Részvételi mód	Oktatott terület
Boros János (2002-)	DSc, Professor	PTE	T, IV	FT, IE, E, TF
Nemeskéri Zsolt (2019-)	Professor	PTE	T	GF, GE, NEV
Szécsi Gábor (2002-)	Professor	PTE	T	KF, IE, FT
Nagy Janka Teodóra (2021-)	Professor	PTE	T	JF, TÁF
Andrássy György (2002-)	Dr. habil. Professor emeritus	PTE	T	JF, TÁF
Bús Imre (2019-)	Dr. habil. főisk. tan.	PTE	T	NEV
Sík Attila (2017-)	PhD (Professor in GB)	PTE	M	NF
Kocsis Miklós (2019-)	Dr. habil. egyetemi docens	PTE	T	JF, TÁF
Meghívott tagok, témavezetők				
Höffe, O. (2012-)	Professor	Tübingeni Egyetem	M	E, PF
Vossenkuhl, W. (2012-)	Professor	LMU München	M	IE, M, NYF, E
Orbán Jolán (2002-)	Professor	PTE	M	IE, E, D
Vereczkei L. (2002-)	Professor	PTE	M	NF, IE, E
Kovács Gusztáv (2015-)	Professor	PPHF	M	E, VF
Kucsera Tamás Gergely (2021-)	Professor	NyME	M	MŰ

Bretter Zoltán (2014-)	PhD, Dr. habil. egyetemi docens	PTE	M	PF
Zuh Deodáth (2014-)	PhD, Dr. habil.	MTA	M	IE, NYF
Fluri, Philipp (2009-)	PhD, Dr. habil	DCAF, Genf	M	PF, TF
Krajnik József (2002-)	CSc, Dr. habil. egyetemi doc, emeritus	PTE	M	L, TUF
Wildmann János (2008-)	PhD, Dr. habil.	WJF	M	VF, TF
Patsch Ferenc (2015-)	PhD, Dr. habil	GE	M	VF, H
Csathó Árpád (2010-)	Dr.habil. egyetemi docens	PTE	M	EF, EVF
András Ferenc (2018-)	Dr. habil. egyetemi docens	PE	M	IE, KF
Kocsis László (2014-)	PhD, egyetemi ad- junktus	PTE	M	M
Pete Krisztián (2014-)	PhD, egyetemi ad- junktus	PTE	M	NYF
Rippl Dóra (2015-)	PhD, egyetemi ad- junktus	PTE	M	ES, MŰ
Szolcsányi Tibor (2014-)	PhD, egyetemi ad- junktus	PTE	M	IE, OE, OF
Danka István (2022-)	PhD, egyetemi do- cens	BME	M	IE, M
Laki Beáta (2020-)	PhD, egyetemi ad- junktus	PTE	M	E
Busku Szilvia (2021-)	PhD, egyetemi ad- junktus	ME	M	M
Bólya Anna Mária (2021-)	PhD, egyetemi do- cens	TE	M	MŰ
Falusi Márton (2021-)	PhD, tudományos tanácsadó	MMA- MMKI	M	MŰ

Farkas Attila (2021-)	PhD, egyetemi docens	SZIE	M	PF
Wesselényi-Garay Andor (2021-)	Egyetemi tanár	NyME	M	MŰ
Windhager Ákos(2021-)	PhD, tudományos tanácsadó	MMA-MMKI	M	MŰ
K. Farkas Klaudia (2019-)	PhD, dr. habil egyetemi docens	PTE	M	KUF
Vámosi Tamás (2019-)	PhD, dr. habil egyetemi docens	PTE	M	KUF
Molnár László (2020-)	PhD, Dr. habil egyetemi docens	Soproni Egyetem	M	KF, KUF
Schnell Zsuzsanna (2020-)	PhD, Dr. habil egyetemi docens	PTE	M	KF, KUF
Brachinger Tamás	PhD, egyetemi adjunktus	PTE	M	JF, TÁF
Bognár Szabina	PhD, egyetemi adjunktus	PTE	M	JF, TÁF
Varga István	PhD, egyetemi adjunktus	PTE	M	JF, TÁF

Külföldi Meghívott Tagok

Az alább felsorolt személyek a PTE Filozófia Doktori Iskola meghívott előadói, legalább egyszer jártak Pécsen előadást vagy szemináriumot tartani, többen rendszeresen tartanak szemináriumokat, előadásokat. A Filozófia Doktori Iskola élvezi támogatásukat, a pécsi doktori hallgatónak lehetőségük van a felsorolt külföldi professzoroknál tanulmányokat folytatni.

Név	Tud., Egy. Fok.	Intézmény	Oktatott terület
Agazzi, E.	Professzor	Genova, I	TF, L, E
Avineri, S.	Professzor	Jerusalem	PF

Avramides, A.	Professzor	Oxford, GB	NYF, IE
Barman, R.	Dr.	St.Maurice,CH	FT, TF
Bennington, G.	Professzor	Atlanta, US	D
Bernstein, R.	Professzor	New York, US	IE, E, PF, P
Block, N.	Professzor	New York, US	EF
Bozickovic, V.	Professzor	Belgrad, SB	NYF, IE
Bourgeois-G.S.	Professzor	Lyon, F	IE, E, KT
Brandom, R.	Professzor	Pittsburgh,US	IE, TF
Brand, R.	Professzor	Marburg, D	IE, Kant
Brunkhorst, H.	Professzor	Flensburg, D	PF, E
Buzsaki, Gy.	Professzor	NYU, US	NF, EF, KT
ChateaubriandO	Professzor	Sao Paolo, Br	NYF, IE
Cometti, J-P.	Professzor	Aix-en-Prov.F	E, P
Corazza, E.	Professzor	Nottingham	IE, TF
Dennett, D.	Professzor	Boston, USA	IE, EF
Derrida, J. (+)	Professzor	Paris, F	D
Engel, P.	Professzor	Genf, CH	IE, NY
Felski, R.	Professzor	U.Virginia, US	ES, PF
Field, H.	Professzor	New York, US	IE, NYF
Fine, K.	Professzor	New York, US	NYF
Fluri, Ph.	PhD, Dr. habil	Genf, CH	PF, TÁF
Forst, R.	Dr.	Frankfurt, D	PF, E
Förster, E.	Professzor	Baltimore, US	IE, E, K
Frank, M.	Professzor	Tübingen, US	NYF, FT
Gal, E.	Professzor	Bratislava, SK	PF, IE
Gombocz, W.	Professzor	Graz, A	NYF, FT
Grahek, N.	Professzor	Belgrád, SB	IE, TF

Grumley, J.	Professzor	Sidney, AUS	E, PF
Gulyás B.	Professzor	Stockholm, S	NF, EF
Habermas, J.	Professzor	Frankfurt	TÁF, PF, E, IE
Harnish, R. M.	Professzor	TucsonAr,US	IE, NYF
Höffe, O.	Professzor	Tübingen, D	E, PF, K
Horwich, P.	Professzor	NewYork	IE
LeDoux, J.	Professzor	New York	NF
Lenk, H.	Professzor	Karlsruhe, D	NYF, IE, E
Llinas, R.	Professzor	New York	NF
McDowell, J.	Professzor	Pittsburgh,US	IE, E
Megill, A.	Professzor	U.Virginia, US	ES, PF
Mersch D.	Professzor	Kiel	ES, KF
Michailovic, P.	Professzor	Bratislava, SK	ES
Moravesik, J.	Professzor	Stanford, US	FT, IE, E
Nancy, J-L.	Professzor	Strasbourg, F	ES, D
Nicolet, L.	Lic. Phil. I.	Genf, CH	PF
Öffenberger, N.	Professzor	Münster, D	L, FT
Paolucci, G.	Professzor	Firenze, I	E,PF
Potrc, M.	Professzor	Ljubljana, SL	NYF, IE
Putnam, H. (+)	Professzor	Harvard, US	IE, E, NYF, P
Ramberg, B.	Professzor	Oslo, N	IE, FT
Rivero, A.	Professzor	Madrid, SP	E, PF
Rorty, R. (+)	Professzor	Stanford, US	IE. E, P
Schiffer, S.	Professzor	New York US	IE, NYF
Schönecker,D.	Professzor	Siegen, D	K
Smith, B.	Professzor	Buffalo,USA	IE, TF
Sonderegger,R.	Professzor	AmsterdamNL	E

Stekeler-Weithofer, P.	Professzor	Leipzig, D	FT, K, IE
Szubka, T.	Professzor	Wroclaw, Pl	NYF, IE
Terezakis, K.	Ass.Professzor	New York, US	E, PF
Tormey, S.	Professzor	Nottingham	E, PF
Ungvári Z.I.	Univ. Docens	Kolozsvár, R	ES
Vattimo, G.	Professzor	Torino, I	E, ES
Vlaisavljevic,U	Professzor	Sarajevo, BIH	PF, E, NYF
Vossenkuhl,W.	Professzor	München, D	IE, TF, E
Williams, Mi	Professzor	Baltimore,US	IE, L
Williams, Me	Professzor	Baltimore,US	IE, E
Wingert, L.	Professzor	Braunschweig	PF, TÁF

Partner intézmények

Az iskola helye: Pécsi Tudományegyetem KPVK

A partner intézményekkel vagy folyamatos az együttműködés, közös konferenciák, kutatások, témavezetések révén, vagy a doktori iskolának volt közös programja és továbbiak lehetségesek. A partner intézmények igény esetén oktatókat, témavezetőket, tanácsadókat, közös kutatásokat biztosítanak a doktori iskolának.

Partner Karok:

PTE Állam- és Jogtudományi Kar (ÁJK)
PTE Általános Orvostudományi Kar (ÁOK)
PTE Bölcsészettudományi Kar (BTK)

Partner Felsőoktatási Intézmények és Kutatóintézetek:

Pécs

Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola

Magyarország

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Magyar Tudományos Akadémia (MTA)

Magyar Művészeti Akadémia (MMA)

Amerikai Egyesült Államok

Boston College
University of Buffalo
Emory University (Atlanta)
Harvard University (Boston)
New York University
Johns Hopkins University (Baltimore)
University of Pittsburgh
Stanford University (Palo Alto)
University of Tucson Arizona
Tufts University (Boston)
University of Virginia (Charlottesville)

Ausztrália

University of Sidney

Ausztria

Universität Wien
Universität Graz

Bosznia-Hercegovina

University of Sarajevo

Brazília

Universidade di São Paulo

Franciaország

Université d'Aix-Marseille
Université Lyon
Université Paris 3, Sorbonne
École des Hautes Études en Sciences Sociales Paris
College de France Paris
École Normale Supérieure Paris
Université de Strasbourg

Hollandia

University of Amsterdam

Izrael

The Hebrew University of Jerusalem

Lengyelország

University of Krakow
University of Opole
University of Wroclaw

Németország

Universität Braunschweig
Hochschule Flensburg
Johann-Wolfgang-Goethe Universität, Frankfurt

Universität Karlsruhe
Universität Leipzig
Universität Marburg
Ludwig Maximilians Universität, München
Universität Münster
Universität Tübingen
Universität Siegen

Nagy Britannia

University of Cambridge
University of Edinburgh
University of Nottingham
Oxford University

Norvégia

Universitetet i Oslo

Olaszország

Universita di Firenze
Universita di Genova
Pontificia Università Gregoriana Roma
Universita di Torino

Románia

Kolozsvári Egyetem
Sapientia Egyetem

Spanyolország

University of Madrid

Svédország

University Stockholm
Karolinska Institutet

Szerbia

Belgrádi Egyetem
Institute of Social Sciences, Center for Philosophy

Szlovákia

Pozsonyi Egyetem

Szlovénia

University Ljubljana

Svájc

Université de Fribourg
Université de Genève
St. Maurice College
Universität Zürich

2. Az iskola tagjai

(Jelmagyarázat: Törzstag T; Törzstag Jelölt TJ, Meghívott Témavezető Tag M)

Törzstagok és törzstagnak jelöltek

Dr. Boros János egyetemi tanár, DSc (T), az iskola vezetője
Ismeretelmélet és Etika program
(Kutatási terület: Ismeretelmélet, Etika, Újkori és kortárs filozófia, Kant, Pragmatizmus, Tudományfilozófia)

Dr. Nemeskéri Zsolt egyetemi tanár (T)
Gazdaságfilozófia, Gazdaságetika

Dr. Szécsi Gábor egyetemi tanár (T)
Kultúrafilozófia, Kultúratudomány és Kommunikációfilozófia program
(Kultúrafilozófia és Kultúratudomány, Kommunikációfilozófia, Nyelvfilozófia,)

Dr. Nagy Janka Teodóra egyetemi tanár (T)
Jogfilozófia és Társadalomfilozófia program

Dr. Andrásy György egyetemi tanár, emeritus CSc (T)
Jogfilozófia program
(Kutatási terület: Jogfilozófia, Társadalomfilozófia)

Dr. Bús Imre főiskolai tanár, dr. habil (T)
Kultúrafilozófia, Kultúratudomány és Kommunikációfilozófia program
(Nevelésfilozófia, Kultúrafilozófia, Kultúratudomány)

Dr. Kocsis Miklós egyetemi docens (T)
Társadalomfilozófia program

Dr. Sík Attila kutatóprofesszor PTE
egyetemi tanár a Birminghami egyetemen (TJ)
Neurofilozófia program

Meghívott Témavezető Tagok:

Dr. Otfried Höffe egyetemi tanár (M)
(Filozófiatörténet, Arisztotelész, Kant, Ismeretelmélet, Etika, Politikafilozófia)

Dr. Wilhelm Vossenkuhl egyetemi tanár (M)
(Nyelvfilozófia, Metafizika, Etika, Ismeretelmélet)

Dr. Orbán Jolán egyetemi tanár, CSc (M)
(Etika, Dekonstrukció, Derrida, Irodalomtudomány és Filozófia)

Dr. Vereczkei Lajos egyetemi tanár, CSc (M)
(Neurofilozófia, Ismeretelmélet, Tudományfilozófia)

- Dr. Vossenkuhl, Wilhelm, egyetemi tanár (M)
(Filozófiatörténet, Etika, Ismeretelmélet, Tudományfilozófia)
- Dr. Kovács Gusztáv, egyetemi tanár (M)
(Etika, Vallásfilozófia)
- Dr. Kucsera Tamás Gergely, egyetemi tanár (M)
(Művészetfilozófia)
- Dr. habil Patsch Ferenc, egyetemi docens (M)
(Hermeneutika, Vallásfilozófia)
- Dr. habil Bretter Zoltán egyetemi docens (M)
(Politikafilozófia, Társadalomfilozófia)
- Dr. habil Zuh Deodáth PhD, (M)
(Ismeretelmélet, Metafizika)
- Dr. habil Fluri, Philipp, (M)
(Politikafilozófia, Társadalomfilozófia)
- Dr. habil Krajnik József CSc, egyetemi docens emeritus (M)
(Logika, Tudományfilozófia)
- Dr. habil Wildmann János egyetemi docens, PhD (M)
(Filozófiatörténet, Vallásfilozófia)
- Dr. András Ferenc, egyetemi docens, PhD (M)
(Ismeretelmélet, Kommunikációfilozófia)
- Dr. Kocsis László, egyetemi adjunktus, PhD (M)
(Analitikus filozófia, Metafizika)
- Dr. Pete Krisztián, egyetemi adjunktus, PhD (M)
(Analitikus filozófia, Nyelvfilozófia)
- Dr. Rippl Dóra, egyetemi adjunktus, PhD (M)
(Művészetfilozófia)
- Dr. Szolcsányi Tibor, egyetemi adjunktus, PhD (M)
(Analitikus filozófia, Cselekvésfilozófia)
- Dr. Laki Beáta, egyetemi adjunktus, PhD (M)
(Bioetika, Orvosi etika)
- Dr. Danka István, egyetemi docens, PhD (M)
(Analitikus metafizika, Analitikus társas episztemológia)
- Dr. Busku Szilvia, egyetemi adjunktus, PhD (M)
(Heidegger)

Dr. Tuboly Ádám, egyetemi adjunktus, PhD (M)
(Analitikus filozófia, Tudományfilozófia, Ismeretelmélet)

Dr. Bólya Anna Mária, egyetemi docens, PhD (M)
(Művészetfilozófia, Tánfilozófia)

Dr. Falusi Márton, tudományos kutató, PhD (M)
(Irodalomfilozófia)

Dr. Farkas Attila, tudományos kutató, PhD (M)
(Politikafilozófia)

Dr. Wesselényi-Garay Andor, egyetemi tanár, PhD (M)
(Építészetfilozófia)

Dr. Windhager Ákos, tudományos kutató, PhD (M)
(Zenefilozófia)

Oktatók nem filozófiai tudományos fokozattal:

Dr. habil K. Farkas Claudia PhD

Dr. habil Vámosi Tamás PhD

Dr. Brachinger Tamás PhD

Dr. Bognár Szabina PhD

Dr. Varga István PhD

A külföldi meghívott tanárok folyamatos támogatásuk mellett néhány évente előadást tartanak és/vagy a PTE Doktori Iskolája nemzetközi konferenciáján vesznek részt.

3. Az Iskola fő kutatási-oktatói területei

Az Iskola fő kutatási-oktatói területei "szisztematikus" megközelítésben: Ismeretelmélet, Etika, Társadalomfilozófia, Kommunikációfilozófia, Esztétika, Filmesztétika, Művészetelmélet, Jogfilozófia, Tudományfilozófia, Gazdaságfilozófia; "történeti" illetve "metodológiai" megközelítésben Hume, Kant, Klasszikus Német Filozófia, Pragmatizmus, Kortárs Filozófia (20-21. század, kiemelten Kortárs Angolszász, Francia és Német Filozófia, Wittgenstein és a Bécsi Kör, Analitikus Filozófia, Kommunikációfilozófia, Rorty és az Újpragmatizmus, Derrida és a Dekonstrukció, Neurofilozófia, Tudatfilozófia), Magyar Filozófiatörténet, Jogfilozófia, Elmefilozófia, Kultúrafilozófia és Kultúratudomány (Cultural Studies), Neurofilozófia, Kognitív tudomány. A történeti és „szisztematikus” témák közt természetesen átfedések vannak. A tanulmányok (programok) szerkezeti beosztása a "szisztematikus" megközelítést követi.

Külföldi meghívott, szakmai támogatást nyújtó filozófia szakos egyetemi tanárok.

A külföldi tanároknak a doktori programban való megjelenítését az indokolja, hogy támogatásukról biztosították a programot, ami a pécsi filozófiai program keretében rendezett további nemzetközi konferenciákon való részvételt, a hallgatóknak tartott előadásokat, és a pécsi doktoráns hallgatók külföldi ösztöndíjjal való támogatását jelenti. A külföldi támogató tagoktól nem kértünk a pályázathoz írásos anyagot. A pécsi egyetem filozófiai programjával való kapcsolatuk, Pécsen rendezett konferenciákon való részvételük a szakmában közismert és dokumentált.

4. Az Iskola tartalmi profiljai, kutatási programjai, doktori témái

Az Iskola törzstag és meghívott tanári karának tagjai széleskörű publikációs tevékenységgel és eredménnyel rendelkeznek az adott témakörökben.

Az Iskola Programjai, kutatási, doktori témái

Újkori filozófiatörténet, Ismeretelmélet, Metafizika, Etika (Etikatörténet, Általános etika, Alkalmazott etikák, Szakterületi etikák) Társadalomfilozófia, Analitikus filozófia, Gondolkodáselmélet és Vallásfilozófia (David Hume, Immanuel Kant, Pragmatizmus, Analitikus filozófia, Dekonstrukció, Hermeneutika, Társadalomfilozófia)
Kultúrafilozófia, Kultúraelmélet, Alkalmazott filozófia, Kommunikációs nyelvfilozófia, Gyermekfilozófia, Innovatív gondolkodás
Esztétika, Irodalomfilozófia, Művészetfilozófia
Neurofilozófia, Neuroetika, Neuroesztétika, Döntésemélet
Jogfilozófia
Társadalomfilozófia
Gazdaságfilozófia, Fenntarthatóság
Kooperatív Doktori Program: Gondolkodáselmélet, Fenntarthatóság, Döntésemélet, Innovatív gondolkodás (megtalálhatók a Boros János, Nemeskéri Zsolt, Sík Attila és Szécsi Gábor professzorok program leírásaiban)

Újkori filozófiatörténet, Ismeretelmélet, Metafizika, Etika, Társadalomfilozófia, Analitikus filozófia, Gondolkodáselmélet és Vallásfilozófia (Boros János)

Az ismeretelmélet-etika program kutatási és oktatási irányát tág keretek közt az az "episztemológiai etika" adja meg, melyet Boros János az akadémiai doktori disszertációjában dolgozott ki és amely *Pragmatikus filozófia* (Pécs, Jelenkor, 1998) könyvének "Kitekinetés" fejezetét képezi. Ezen episztemológiai etika fő tézise, hogy az "igazság" a világgal való "helyes" cselekvés szinonímája, a cselekvés "helyessége" viszont etikai kérdés, tehát az igazság kérdése egyben etikai kérdésként is föltevődik. Az etikai analízisekre a kanti kategorikus imperatívusz Rawls által kidolgozott procedurális alkalmazó-értelmezése (*Categorical Imperative Procedure - CIP*) nyújt lehetőséget. Ennek az igazságelméletekre javasolt, első megközelítésben kidolgozott etikai-episztemológiai változatának (*Dinamikus Igazság Kategorikus Elmélete - DIKE*) alkalmazását, további kutatását, egyéb etikai és episztemológiai elméletekkel való konfrontációját a program kutató és oktató munkája során kívánjuk elvégezni. A DIKE elsősorban Kantra, az amerikai pragmatikusokra, az analitikus filozófia metodológiájára, továbbá az újpragmatizmusra épít, miközben pragmatikus szellemben nyitott valamennyi filozófiai irányzatra. A program önálló témái Kant, az amerikai pragmatizmus, az analitikus filozófia. Miközben a hallgatók a program oktató- és kutatómunkájában részt vesznek, a filozófiai-kritikai hagyó-

mánynak megfelelően természetesen vitathatják is a program vezető által képviselt alap-
tézist és a felsorolt témakörökben ettől teljesen eltérő vagy független kutatási munkát is
folytathatnak.

Immanuel Kant

A kortárs Kant kutatás összefüggései.

Pragmatizmus

A klasszikus és a kortárs pragmatizmus fő irányzatai. A "tartalmi" kutatások mellett súlyt
fektetünk annak vizsgálatára, hogy milyen esélyei vannak Magyarországon és tágabban
az Európai Unióban a pragmatikus gondolkodásmód meghonosításának. A téma védnöke
és konzulense haláláig Richard Rorty (Stanford University) volt.

Analitikus filozófia

Az analitikus filozófia történetének és kortárs irányzatainak tanulmányozása révén, to-
vábbá az Iskola által tervezett nemzetközi filozófiakonferenciák révén a hallgatók lehető-
séget kapnak arra, hogy bekapcsolódjanak a kortárs nemzetközi diskurzusokba és vi-
tátkba. (E programot előkészítő eddigi pécsi konferenciák a következő filozófusok műve-
iről szóltak: McDowell, M. Williams, R. Brandom. Előkészületben R. Rorty-konferencia
2001 május 10-11-én. Minden esetben az említett filozófusok és számos további külföldi
előadó részvételével.) A program konzulensei az említett filozófusok mellett továbbá P.
Horwich (New York University) és W. Vossenkuhl (München).

Gondolkodáselmélet: a gondolkodás művészete (Kooperatív Doktori Program)

A gondolkodás lehet helyes vagy helytelen. Általánosan elfogadott, hogy a meggondolt
gondolkodás, a tudatos gondolkodás a helyes. Arisztotelész szerint meg nem gondolt
gondolkodással vezetett életet nem érdemes élni. A program gyakorlati példákat használ
és elemez a hétköznapi élet, a gazdaság, a politika világából.

Témák:

1. fogalmak, proposíciók, érvek (érvelemzés, téves érvelés)
2. klasszikus deduktív logika (kategorikus proposíciók, szillogizmusok és a hét-
köznapi gondolkodás)
3. modern deduktív logika (propozicionális, predikatív és kifejezéslogika)
4. induktív logika (általánosítás, analógia, statisztika, magyarázat).

Derrida és a dekonstrukció (Orbán Jolán)

1. Jacques Derrida filozófiája

Jacques Derrida (1930-2004) a huszadik század egyik legjelentősebb gondolkodója, aki
írásfordulatával a filozófia, az esztétika, az etika és a politika új megközelítését adja. A
nemzetközi Derrida-kutatásokkal összhangban öt olyan témakört emelek ki, amelyek a
dekonstrukció történeti, szisztematikus és kritikai megközelítését kínálják: 1. *A dekonst-
rukció metafizika-kritikája* (Platón, Kant, Hegel, Heidegger Derrida-olvasatának vizsgá-
lata); 2. *A dekonstrukció nyelvfilozófiája* (Saussure, Husserl, Austin, Searle írásainak
Derrida-kritikája); 3. *A dekonstrukció művészetfilozófiája* (Kant, Hegel, Heidegger Der-
rida-értelmezésének elemzése valamint az eseményként felfogott képzőművészeti, építé-
szeti, filmművészeti, médiaművészeti, zeneművészeti alkotások vizsgálata); 4. *A de-
konstrukció etikája* (Kant, Lévinas, Derrida szövegeiben megjelenő etika-felfogás elem-
zése); 5. *A dekonstrukció politikája* (az igazságosság, a demokrácia, a vendégszeretet, a
szuverenitás kérdésének elemzése).

The Philosophy of Jacques Derrida

Jacques Derrida (1930-2004) is well known in philosophy for his deconstructive way of reading and writing. Conform to the international Derrida-Research-Programs I would like to raise five topics as possible subjects for a dissertation: 1. *Deconstructing the metaphysics* (Platon, Kant, Hegel, Nietzsche, Heidegger); 2. *Derrida's philosophy of language* (Saussure, Husserl, Austin, Searle); 3. *Derrida's philosophy of art* (Kant, Hegel, Heidegger, new media philosophy); 4. *The ethics of deconstruction* (Kant, Lévinas); 5. *The politics of deconstruction* (justice, democracy, hospitality, sovereignty).

2. Filozófia és irodalomtudomány

Az irodalomtudomány megjelenése pillanatától egészen napjainkig szorosan kapcsolódik a filozófiához, éppen ezért lehetőséget kínál a filozófia és az irodalom viszonyának történeti és szisztematikus vizsgálatára. Disszertációt lehet írni az egyes filozófiai és irodalomtudományi irányzatok -- pozitívizmus, szellemtörténet, fenomenológia, strukturalizmus, dekonstrukció, kritikai kultúrakutatás, kritikai médiakutatás valamint gyermek és ifjúságfilozófia, irodalom és médiakutatás -- valamint az egyes filozófusok és irodalmárok által vizsgált kérdésekről – nyelvfelfogás, szövegkoncepció, olvasáselmélet, szövegértelmezési eljárások, kultúrafelfogás, retorika, poétika, pragmatika. Nem kizárólagosan kiemelt szerzők: Wittgenstein, Austin, Heidegger, Gadamer, Derrida, magyar kontextusban pedig Kosztolányi Dezső, Babits Mihály, József Attila, Szabó Lőrinc, Nemes Nagy Ágnes, Pilinszky János, Kertész Imre, Esterházy Péter.

Philosophy and Literary Criticism

There is no literary criticism without philosophy and no philosophy without literature. A historical and systematic investigation of this relationship can have a great impact on our understanding of philosophy and literature. Dissertation can be written about the philosophical background, vocabulary, language philosophy of different theoretical schools – positivism, Geisteswissenschaften, formalism, new criticism, structuralism, poststructuralism, deconstruction, hermeneutics, feminism, new historicism, postcolonialism, cultural criticism, media studies -- as well as about the poetics, ethics and politics of different philosophers (Wittgenstein, Heidegger, Gadamer, Derrida, or from the Hungarian literature Babits Mihály, József Attila, Szabó Lőrinc, Kertész Imre, Esterházy Péter).

Ismeretelmélet. Kommunikációfilozófia (András Ferenc)

Analitikus filozófia. Metafizika (Kocsis László)

Analitikus filozófia. Nyelvfilozófia (Pete Krisztián)

Analitikus filozófia. Cselekvéselmélet (Szolcsányi Tibor)

Analitikus filozófia. Metafilozófia. Társas episztemológia (Danka István)

Heidegger (Busku Szilvia)

Etika: bioetika, transzgenerációs etika (Kovács Gusztáv)

A bioetika és orvosi etika legkülönbözőbb ágainak kutatása. Az autonómia, paternalizmus, felelősség, tájékoztatás és kommunikáció etikája. Az orvosi technológiák etikája. Transzgenerációs etika.

Etika, Politikafilozófia, Arisztotelész, Immanuel Kant, John Rawls - német és angol nyelven (Otfried Höffe)

Etika, Metafizika, Ismeretelmélet, Nyelvfilozófia - német és angol nyelven (Wilhelm Vossenkuhl)

A filozófiai hermeneutika története, jelentése és perspektívái (Patsch Ferenc)

A mai kultúra egyik legfőbb jellegzetessége az „értelmezés” problémájának növekvő jelentősége. Az elmúlt évtizedekben – elsősorban két német filozófus, Martin Heidegger (1889-1976) és Hans-Georg Gadamer (1900-2002) munkássága nyomán – megszületett az úgynevezett *filozófiai hermeneutika*, követőik révén pedig kibontakozott egy új filozófiai mozgalom – a *hermeneutikai filozófia* – amely mára domináns irányzattá vált az egész nyugati gondolkodásban. A hermeneutikai gondolkodással egyfajta „*koiné*” (közös nyelv) jött létre, amely elősegíti a szót értést a globalizálódó világban, valamint hidat ver eddig elszigetelt tudományterületek között; a diszciplína emellett jelentős mértékben átalakította a teológia művelését; valamint – egyebek mellett – alapvető hatást gyakorolt olyan profán tudományágak módszertanra, mint a szociológia, az irodalomtudomány, a művészettörténet, és az esztétika. A hermeneutika módszer helyett filozófiává vált. Olyan meggyökeresedett filozófiai diszciplínákat készített önazonosságuk átgondolására, mint a gyakorlati filozófia (etika), az ismeretelmélet, a metafizika; benne látszanak összegződni a fenomenológia, a nyelvfilozófia és az egzisztencializmus legfontosabb eredményei, valamint láthatóvá válik a kontinentális és az analitikus gondolkodás konvergenciája.

Társadalomfilozófia és etika (Bretter Zoltán)

A társadalomfilozófia története és kortárs irányzatai. Legfontosabb kutatott és oktatott témák a szerződéselméletek, a kötelességtan és haszonelvűség, jogfilozófia. A tanulmányokat a filozófia, az etika és a politika gyakorlatának viszonyának vizsgálatával egészítjük ki.

Filozófiatörténet, vallásfilozófia, a vallásfilozófia ismeretelméleti és társadalomelméleti vetületei (Wildmann János)

A vallás, a vallásosság fogalma a filozófiatörténetben, a filozófusok felfogása a vallásról, a vallás és a filozófia jelenkori viszonya. A vallásos gondolkodás hatása társadalmi viszonyokra, fejlődésre, technikára, gondolkodásmódokra. Az etika, a politikafilozófia és a vallás kapcsolata.

Tudományfilozófia, tudománytörténet, David Hume (Demeter Tamás)

Az újkori tudományfejlődés filozófiai és történeti összefüggései. A kutatásokban partner a Cambridge-i és az Oxford-i Egyetem.

Gazdaságfilozófia (Nemeskéri Zsolt)

A gazdasági sajátosságok értelmezése Arisztotelész óta része a filozófiai megközelítéseknek. A 19. és 20. századi meghatározó közgazdasági gondolkodói közül többen (csak néhányat említve: John Stuart Mill, Karl Marx, William Stanley Jevons, Carl Menger, Alfred Marshall, Vilfredo Pareto, Frank Knight, Lionel Robbins, Friedrich Hayek, Milton Friedman, Paul Samuelson) filozófiai és módszertani kérdésekkel is foglalkoztak, azonban a közgazdaságtani gondolkodásra irányuló tudományos reflexió csak az 1970-es évektől vált önálló területté. A gazdaságfilozófia kurzus keretében vizsgált és a tudományfilozófia részeként értelmezett diszciplína a közgazdaságtan elméleti jellegű, metodológiai problémáira, valamint normatív előfeltevéseire fókuszál. Hagyományosan hangsúlyt kapnak benne olyan kérdések, mint a döntéseméletek, a játékelmélet vagy a

kilátáselemélet. A kurzus során ezek mellett szó esik a közgazdasági teória olyan fejlődő területeiről, amelyek a filozófusok számára lehetőséget adnak a megfigyelésre és a beavatkozásra (ilyenek például a kísérleti-, az evolúciós-, az intézményi-, a viselkedési-, a tér- és a neuro-gazdaságtan).

A munkáról vallott értékek kulturális, filozófiai és vallási összehasonlításban

A munkával kapcsolatos értékek általában szekuláris értelmezésben jelennek meg a nemzeti és szervezeti kultúra kutatásokban. A kutatási téma keretében – kapcsolódva a doktori iskola alkalmazott filozófiai megközelítéséhez – ezt az értelmezést bővítjük ki azzal a kérdésfelvetéssel, hogy a munka értéke miként értelmezhető az egyes kultúrák és vallások tekintetében. A téma kutatása a Meaning of Work (MOW) nemzetközi kutatócsoport, George England és munkatársai által kidolgozott módszertanán nyugszik, amely a munkát végző felnőttek élet- és munkaszerepeinek leginkább komplex megközelítését adja. A kutatási téma egyaránt lehetőséget nyújt vallásfilozófiai és egzisztencialista reflexióra.

Fenntarthatóság (Koopratív Doktori Program)

Az angol nyelven *sustainability* tanulmányok egy új szemlélet megjelenését reprezentálják. A tudományos, műszaki, gazdasági fejlesztés szerves része az a szemlélet és annak kutatása, hogy a Föld bolygó, a környezet, mit bír el a lehetséges fejlődési irányok közül. A korona vírus krízis rámutatott az új, a határokat tiszteletben tartó olyan gondolkodásmód szükségességére, mely ugyanakkor a lehető legtöbb embernek biztosítja az emberhez méltó jólétet és jól létet. A fenntarthatósági gondolkodás humanizálja azt a technikát, amely az emberért dolgozik, miközben szigorú szakmai törvényeit követi. Kapcsolódva az említett egyetemek programjaihoz, a képzés és a disszertációk a jó cselekvés törvényszerűségeit kutatják a jelen kor körülményei közt.

Témák:

- 3.1. A jó és sikeres cselekvésről való gondolkodás kialakulása, története, jövőbeli fejlődési lehetőségek
- 3.2. Az etikai, sikerorientált, menedzsment gondolkodás fogalmi alapjai
- 3.3. Etika
- 3.4. A matematikai, természettudományi, műszaki és informatikai gondolkodásmód és a racionális, fenntartható gazdaság viszonya. Lehetséges esettanulmányok: az etika és az önjáró autó programozásának kapcsolata, az etika, az értékek digitalizálhatósága és programozhatósága, műszaki, informatikai megvalósíthatósága, környezetvédő és javító gondolkodásmód, az energiához és munkához való hozzáállás, ezekről való gondolkodás változása.

Kultúrafilozófia, kultúraelmélet, alkalmazott filozófia, kommunikációs nyelvfilozófia (Szécsi Gábor)

Kultúrafilozófia, kultúraelmélet

A kultúra fejlődését meghatározó összefüggések kutatása, a kultúrafelfogások és elméletek filozófiai és történeti megközelítése, a kultúra és a fejlődés, illetve a kultúra és a civilizáció viszonyának vizsgálata, valamint a modern és késő modern kor társadalmi, kulturális jelenségeinek (mediatizáció, elidegenedés, globalizáció, a kultúra differenciálódása és rétegezettsége, a multikulturalitás, interkulturalitás, európai kultúra, illetve a nyugati civilizáció válságtudata és válságjelenségei, kulturális és civilizációs feszültségek, ellenkultúrák) értelmezése és értékelése. A kultúrafogalom jelentésszintjeinek

feltárása és alakulástörténete. A doktori programban résztvevők képessé válnak a kultúrával összefüggő fogalmak értő alkalmazására, valamint a kultúra összetett jelenségének értelmezésére, a kultúrafelfogások kritikai megközelítésére. A kortárs kultúrafilozófiai és kultúraelméleti kérdések tanulmányozása, különös tekintettel az értékelméleti, a szociológiai, antropológiai, szemiotikai kultúraelméletek összefüggéseire.

Kommunikációs nyelvfilozófia

A kommunikációs nyelvfilozófia kutatások középpontjában a nyelvi kommunikáció és a mentális folyamatok kapcsolatának problematikája áll. Az elektronikus médiumok, a multimediális interaktív hálózatok kommunikációs szerepének megnövekedése olyan nyelvi és gondolkodásbeli változásokat gerjeszt, amelyek magyarázatához többen egyre kevésbé érzik elégségesnek az analitikus filozófia alapvetően behaviorista nyelvfelfogásra épülő módszertani és terminológiai eszköztárát. A legtöbb analitikus filozófus elfogadja, hogy a nyelvfilozófia kizárólag egy, az intencionalitás-problematikát is napirendre tűző tudatfilozófia részeként maradhat életképes. Ez a kortárs analitikus filozófiát napjainkban meghatározó felfogás két általános koncepció metszéspontján született meg. Az egyik az a többek között H. P. Grice nevével fémjelzett kommunikációelméleti felfogás, amely a nyelvi kommunikáció lényegét a kommunikációs szándék kifejezésében és megragadásában látja. A másik koncepciót az empirikus nyelvpszichológia "kognitív vezérlési elv"-nek nevezi. Ennek a nyelvvelsajátítás problematikájával kapcsolatos elgondolásnak pedig az a lényege, hogy a nyelvtani rendszer kibontakozását egy azt megelőző gondolkodásbeli fejlődés határozza meg. A program keretében sor kerül e kommunikációfilozófiai fejlemény jelentéstani vetületeinek vizsgálatára. Továbbá választ keresünk arra a kérdésre is, hogy az elemzett modellek mennyiben kínálnak megbízható elméleti alapokat az uralkodó kommunikációs technológiák terén bekövetkező változások nyelvi, gondolkodásbeli hatásait érintő vizsgálatokhoz. A program egyaránt törekszik új tudományos kutatásra, a szintézisre és ennek a doktori képzésben való érvényesítésére. A program új filozófiatörténeti paradigmát közvetít, ugyanakkor újszerű, megértést elősegítő és szisztematikus eszközt ad az új információs közegek és azok társadalmi, kulturális és tudományos jelentősége és hatása vizsgálatához.

Kultúraelméleti kérdések kommunikációfilozófiai megközelítésben

Nyelv, média és kultúra belső viszonya leginkább abban az erőteljes hatásban mutatkozik meg, amelyet az egyes kultúrák jelképeivé váló kommunikációs technológiák terén bekövetkező változások gyakorolnak a kultúrák tagjainak nyelvi világára, gondolkodására, közösségfogalmára. A napjainkban születő új közösségi formák tanulmányozása szempontjából ezért kiváltképp tanulságos lehet ezeknek a gondolkodásmódot és a megismerés szerkezetét is átszervező kommunikáció technológiai változásoknak a következményeit áttekinteni. A kurzus kommunikációfilozófiai modellek tükrében kíván arra rávilágítani, hogy miként válnak az uralkodó kommunikációs technológiák terén bekövetkező változások az egyed- és törzsfeljődés szempontjából egyaránt nagy horderejű kultúrtörténeti fejleménnyé. Ezek a változások ugyanis amellet, hogy hatást gyakorolnak a tudat szerkezetére, a kultúrák tagjainak mentális világára, mint kultúrtörténeti folyamatok egyúttal társadalmi, közösségi változások forrásaivá is válnak.

Innovatív gondolkodás és etika (Kooperatív Doktori Program)

A gondolkodás, amennyiben önmagára támaszkodik, természeténél fogva innovatív. Az ember mindig újat akar saját életében, környezetében, tágabb világában. A strukturált gondolkodás fejlesztése az említett amerikai egyetemi tapasztalatok alapján megújító,

fejlesztő és kreatív módon hat a matematikai, a természettudományi, a műszaki és az informatikai tanulmányok során.

Témák:

1. A gondolkodás kialakulása, története, jövőbeli fejlődési lehetőségek
2. A gondolkodás fogalmi tulajdonságai
3. Logika
4. Innovativitás. Kortárs gondolkodási módszerek, a rezonálás művészete. Esettanulmányok a matematika, természettudományok, műszaki tudományok, informatika gondolkodási struktúráiról, jellegéről. A hálózat kutatás módszertana és filozófiája.

Kultúrák harmóniája, multikulturalizmus, interkulturális kölcsönhatások (K. Farkas Claudia)

A modern társadalmak egyik jellemzője a kulturális sokszínűség, amely a közösség tagjai számára egyszerre meghatározó élmény, tapasztalat és kihívás. A kulturális heterogenitás kérdéskomplexuma a jelenséget feltárni és értelmezni kívánó társadalomtudományokat is kérdőjelek elé állítja. A kulturális különbségek megértéséhez és kezeléséhez jelentős kulturális tudás és tolerancia szükséges. A kurzus célja, hogy a különböző kultúrák harmonikus egymás mellett élésének gondolata jegyében betekintést nyújtson a különbségeket középpontba állító multi- és interkulturalizmus diskurzusába. A stúdium problémaközpontú megközelítéssel kiemelt figyelmet fordít a kultúrafogalmak és –modellek kérdéskörére, a kulturális referenciakeretet alakító, a másság elismerését akadályozó tényezőkre, a multikulturalizmus különböző, többdimenzionális értelmezéseire. Súlyponti elemként tárgyalja az interkulturális megközelítést, egyben rávilágít, hogy a témakörben szerzett ismeretek, készségek és attitűdök szükségesek az interkulturális helyzetekben való helytálláshoz.

Gyermekcultúra filozófiai megközelítésben (Bús Imre)

A gyermekcultúra fogalmát és a hozzá kapcsolódó jelentéstartalmat több tudomány felhasználja a saját fogalmi rendszerében, sőt a kulturális élet gyakorlatában is szerepel. Ennél fogva különböző értelmezésekben jelenik meg. A gyermekcultúra komplexitása azonban segíti a teljesebb értelmezést. A téma kritikai megközelítése lehetővé teszi a nagyobb összefüggésekben történő elemzést, és így a filozófiai megközelítést. A kurzus megismerteti a gyermekről és a gyermekkorról szóló gondolkodás történeti kereteit, folyamatait a nagy filozófiai áramlatok tükrében. Áttekinti a gyermekcultúra különböző értelmezéseit. Bemutatja a téma hazai és külföldi kutatását, oktatását, a gyakorlati és elméleti oldalait. Nevelés- és gyermekfilozófiai megközelítésben értelmezi a gyermekcultúra változásait, illetve e változások irányát.

Kultúra és szervezet viszonya kultúraelméleti megközelítésben (Vámosi Tamás)

A kultúra értelmezési szintjein belül fontos szereppel bír a vállalati kultúra, amely arra hivatott, hogy segítse és irányítsa az egyént a szervezeten belüli érvényesülés és hatékonyabb munkavégzés során. A szervezetek, vállalatok esetében is megfigyelhető egyfajta kultúra, amelynek kialakulásában számtalan tényező játszik szerepet, és amely nagymértékben hozzájárul a szervezet egészének működéséhez. Ez a vállalati (vagy szervezeti) kultúra nem más, mint a szervezet tagjai által elfogadott, közösen értelmezett előfeltevések, értékek, meggyőződések rendszere. A kurzus arra világít rá, hogy a különböző országokban és kultúrákban mi válik elfogadott normává és értékévé, hogyan hatnak ezek a szervezeti folyamatokra, az egyén felé irányuló és tőle származó elvárásokra,

összességében a szervezetfejlesztési célokra és folyamatra. Olyan kultúrátípusok figyelhetők meg ugyanis, amelyek eltérő módon befolyásolják az egyén, menedzsment és szervezet viszonyát, a vezetési megoldásokat, külső és belső kommunikációt, etikai és magatartási elemeket, illetve a szervezet egészének értékrendjét.

Bevezetés a kritikai diskurzuselméletbe (Molnár László)

A kritikai diskurzuselemzés (Critical Discourse Analyse, CDA) művelésének elmélete és gyakorlata. Diskurzuselemzés: a módszer problémája; a diskurzus behatárolása; a diskurzus rendje; az archeológiai módszer alkalmazása; a szöveg mint modell; a narratíva implikációi; a hermeneutikai megértés; a sűrű leírás; poszt-strukturalista tudománykritika; diskurzuselemzések és a társadalomtudományok kritikai szerepének növelése; társadalomkritika és kortárs művészetek.

Pragmatika (Schnell Zsuzsanna)

A nyelvfilozófia alapjai, a Pragmatika vizsgálódási területei. Kontextuális jelentés, beszélői szándék, társalgási stratégiák. Jelentés, megnyilatkozás, kontextus, feltevés, implikáció, inferencia, metareprezentáció.

1. A pragmatika definíciója, definíciós problémák
2. A pragmatika születése, kialakulása
3. A pragmatika érdeklődési területei: diskurzusszervezés, láthatatlan jelentés, referencia,
4. A kezdetek: Austin, Searle, beszédaktusok és a moduláris felfogás - alapfogalmak
5. Indirekt megnyilatkozások
6. Paul Grice: Implikatúrák
7. A Grice-i pragmatika - kommunikatív alapelv és a maximák mint diskurzusszervező alapelvek
8. A kognitív fordulat – Grice és a kognitív szemlélet
9. Diskurzuselemzés, a párbeszéd felépülése, strukturális elemei, hétköznapi és intézményes szituációk
10. Illedelmesség, indirekt megnyilatkozások, mint társalgási stratégiák
11. Kultúrközi pragmatika, interferencia
12. A nem szószerintiség pragmatikája – (idiómák, humor, indirekt megnyilatkozások) pragmatikai kompetencia atipikus esetekben

Jog- és Társadalomfilozófia (Nagy Janka Teodóra)

A jog- és társadalomfilozófia határterülete számos új nézőpontot kínál mind a kutatásmódszertan, mind pedig a kutatáselmélet és –történet szempontjából. Az általános jog- és társadalomfilozófiai témákon, azok filozófiatörténeti megközelítésén túl olyan kérdések vizsgálatára vállalkozik a program, mint a hagyományra támaszkodás és az antropológiai állandók keresésének dilemmája, a jog és a kultúra viszonyrendszerének értelmezése a társadalmon belül.

Kutatási témák:

A kutatási témák között szerepel a történeti antropológia és a szociológia filozófiai alapvonalaihoz kapcsolódás, a társadalom egészét és annak autonóm közösségeit az egyes történeti időszakokban meghatározó jogi és erkölcsi normák értéktételezése, a jog, mint kulturális jelenség összefüggése a jog- és társadalomfilozófia fogalmi rendszerével (pl. állam, közösség és egyén viszonya, az alapvető emberi jogok és a természetjogi intézmények /házasság, család, gyermek/, jelenkori igazságosság- és büntetéselméletek).

Dr. Brachinger Tamás PhD, egyetemi adjunktus (PTE KPVK)

A tudás terjedésének új formái, egyénre és közösségre gyakorolt hatásuk modern társadalomfilozófiai olvasatai (Brachinger Tamás)

Dr. Bognár Szabina PhD, egyetemi adjunktus (PTE KPVK)

Az empirikus jogkutatás társadalom- és jogfilozófiai kérdései (Bognár Szabina)

Dr. Varga István PhD, egyetemi adjunktus (PTE KPVK)

A formális és informális szolidaritási normarendszerek társadalomfilozófiai kérdései (Varga István)

Jogfilozófia (Andrássy György)

A jogfilozófia és a politikafilozófia egyes kérdései. A nyelvi jogok.

A természetjogi hagyomány és a jogi pozitivizmus, az emberi jogok filozófiája és az emberi jogok joga, a nyelvi, kulturális és vallási jogok, valamint a kisebbségi jogok problémája, különös tekintettel a történelmi és bevándorló kisebbségekhez tartozó személyek jogaival összefüggő nyitott kérdésekre.

Nyelvek és jogok

A nyelvi jogok a legutóbbi időkig a nemzeti és nemzetközi jogalkotások elhanyagolt területe volt. A kortárs politikafilozófia olyan jeles képviselői, mint Rawls és Dworkin sem szentelnek különösebb figyelmet a társadalom (kisebbségi) nyelvi jogának. Az elmélet és a filozófia előtt három nagy feladat áll a nyelvi jogokkal kapcsolatban: 1. a meglévő nyelvi jogi normák feltérképezése, elemzése és összehasonlító vizsgálata. 2. a nemzeti és nemzetközi jogi normák összevetése az olyan kortárs érvényes jogi eszményekkel, mint jogegyenlőség, szabadság, korlátozott kormányzat, stb. 3. a helyes nyelvi jog zsinórmértékének kidolgozása. Az első két, jobbára analitikus jellegű feladat elvégzése előtanulmányként szolgál a harmadik, a nehezebb, a normatív jellegű feladat megoldásához. Vizsgált kérdések többek közt: az államok elismert nyelvi jogai, a kisebbségi nyelvi jogok, a nyelvvédelem eszméje, a nyelvhasználati jog és a társadalmi igazságosság kapcsolata, a véleménynyilvánítás és a nyelvhasználati szabadság kapcsolata, stb.

Társadalomfilozófia (Kocsis Miklós)

A jog filozófiai alapjai (Kocsis Miklós)

A jog általánosan az egyedek gondolkodásán és egymással kialakított diszkusszióján alapul. A különböző korok és társadalmak jogrendszerét alapvetően határozták meg filozófiai és világnézeti felfogását. A szisztematikus gondolkodás, a történeti-társadalmi összefüggések és a jog kialakulását vizsgáljuk.

Államépítés: államtudomány és filozófia határán (Cseporán Zsolt)

A 21. század második évtizedének végére ismételten kérdésessé vált az állam szerepvállalásának, valamint a kormányzat kiterjedésének mértéke. A 20. század tapasztalatai, a jóléti állam liberális és konzervatív értelmezései, az egyes kormányzati módszerek és elméleti-tudományos felfogások nem voltak képesek választ adni a kérdésre. A közfeladatok heterogenitása és dinamikus változása kétségtelen hatással van az állam szervezeti-

funkcionális struktúrájára, ám a közpolitikai és ideológiai háttér ugyanígy alakítója az intézményrendszernek. Az államigazgatás mint *praxis* tehát szétválaszthatatlan a kormányzat politikafilozófiai fundamentumától – a kutatási téma célja e szinergia általános „törvényszerűségeinek”, illetve egyes aspektusainak komplex elemzése.

A kutatási téma inter- és multidiszciplináris megközelítésű módszert alkalmaz, amely a társadalomtudományok több ágának és a filozófia eszközeit használja. Alapvetően a közjog-, a politika- és a közgazdaságtudomány metszetében lévő komplex szemlélet adja a metodika gerincét, amely összességében kormányzástanként (governológia) jelölhető meg. Ezen belül a „politológiai háromszög” az elsődleges struktúra, amelynek egyik oldalát a politika intézményes világa képezi (*polity*), másik aspektusa a politika szereplőinek konfliktusos, egymással versengő folyamatait jeleníti meg (*politics*), míg a harmadik pillére a politikai célok, tartalmak világa (*policy*). Mindezt a gyakorlati praktikumon túl a (politika)filozófiában gyökerező eszmék, szellemi irányzatok beszűremlése rendezti teoretikus egészé.

Neurofilozófia, Döntésemélet (Sík Attila)

A neurofilozófia alapkérdései, módszertana. A neuronális rendszerek és az elme, a tudatosság viszonyának vizsgálata.

A gondolatvezérlés neuroetikája

Régóta elfogadott eredmény, hogy az agy bizonyos területeinek elektromos stimulációja különböző érzeteket kelt, mint például motoros mozgás, agresszív viselkedés, vagy a valóságos érzések, hogy csak néhányat említsünk. Az elektromos agyi stimuláció olyan agyi betegeknek nyújt enyhülést, mint a Parkinson kórosok, az epilepsziában szenvedők, stb. A idegtudomány legújabb eredményei lehetővé tették olyan módszerek kifejlesztését, amelyekkel szelektíven lehet idegsejteket stimulálni az agyban. Az optogenetika egy új technika, amivel fény segítségével a genetikailag módosított neuronok aktivitását lehet nagy hatékonysággal befolyásolni. A módszer legfőbb előnye miatt (pl.: sejt-specifikus aktiválás) a stimuláció minimális mellékhatást vált ki, ezért ideális lenne az emberi gyógyászatban való használatra. Bár mostanáig az optogenetikát állatkísérletekben használták, nem kétséges, hogy a közeljövőben megtalálja az utat az emberi terápia területéhez. E stimuláció hatása olyan specifikus, hogy a viselkedést lehet módosítani, illetve gondolatot lehet vezérelni. A fényvezérelt gondolatellenőrzés fontos etikai kérdéseket vet fel, amelyeket ez a projekt vizsgálat tárgyává tesz. A projekt kimenete, hogy az emberi terápiában való bevezetés előtt feltárja a kezelési technika lehetséges etikai problémáit.

Neuroesztétika

A neuronális rendszerek és az esztétika kapcsolata. A műalkotások struktúrája és a neuronális rendszerek viszonya.

Neuronális rendszerek és cselekvésemélet (Csathó Árpád)

A neuronális rendszerek működése és a viselkedés, cselekvés kapcsolata.

A vezetés és a döntés művészete (Kooperatív Doktori Program)

A bölcs döntéshozatal a jó vezető ismérve. De hogyan tudjuk, hogy jó döntést hoztunk? A kutatások során példákat hozunk a pszichológia, az idegtudományok, a közgazdaságtan, az irodalom, a film és más művészeti ágak világából.

Témák:

1. A bölcsesség fogalma
2. Intuíció, érzelem, döntés, vezetés
3. A vezetés története az ókortól napjainkig.
4. A vezetői képesség ismérvei

5. Az Iskola nemzetközi kapcsolatai

Az Iskola alapító- és tőrzstagjai széleskörű nemzetközi kapcsolatokkal rendelkeznek, mely kapcsolataikat az Iskola működésének támogatására is fel kívánják használni. A 4. pontban felsorolt külföldi, támogatást nyújtó filozófiaprofesszorok szakmai kapcsolatban állnak az Iskola tőrzstagjaival.

6. A képzés és a kutatás minőségbiztosítási elvei

A minőségbiztosítási elvek követik a MAB által előírt gyakorlatot. A Pécsi Tudományegyetem Doktori Tanácsának minőségbiztosítási elveit és módszerét alkalmazzuk. Ennek alapján az Iskola tevékenységét az egyetemi Doktori Tanács folyamatosan figyelemmel kíséri. A Doktori Tanács felhasználja a doktorjelöltek és a közelmúltban fokozatot szerzettek véleményét, szükség esetén külső szakértőt kér föl. Az egyetem Doktori Tanácsa évente jelentést készít a Pécsi Tudományegyetem Szenátusa részére az Iskola működésének minőségéről, és ennek egy példányát az egyetem rektora a Szenátus állásfoglalásával együtt megküldi a MAB-nak.